

med njimi in nami vez, ki ga ohranjuje in ga boče ohranjevala v hvaležnem in častnem spominu.

Društvo ima 115 plačujočih udov.

Umrli je ena sirota; osem sirot pa je doseglo starost 18 let. Pokojnino ozir. vzgojnino vživa 20 vdov à 200 K, 17 sirot à 60 K in 1 sirota 200 K, skupaj znašajo letni izdatki 5220 K.

Dne 1. avgusta 1900 je bila izžrebana društvena srečka ozir. petprocentna loterijska državna zadolžnica z dne 15. sušca 1860. v znesku 1000 kron. Za izžrebano srečko se je potom deželne vlade dne 22. mal. travna 1901 prejelo 1160 kron.

C. kr. pristojbinski urad v Ljubljani je 3. prosinca 1902. zahteval pristojbinski namestek za dobo od 1. kimovca 1871. do 31. grudna 1900 v skupnem znesku 330.40 K. Dne 15. prosinca 1902. se je vložil proti tej odmeri davka priziv, ki pa do danes še ni rešen; pač pa se je moral namestek vsled ponovljene zahteve plačati.

Sklepom svojega poročila za društveno upravno dobo 1900/1. in 1901/2. je tajnik vlijudno prosil, naj bi vsak društvenik deloval v prid temu najpotrebnejšemu društvu, čegar plemeniti namen je podpiranje učiteljskih vdov in sirot. Posebno pa velja izrečena prošnja onim društvnikom dolžnikom, ki pozabljajo svojih danih obljub glede vrnitve glavnice in glede vplačevanja obresti.

Blagajnik Jožef Cepuder je poročal tako-le:

Slavni zbor!

Naše društvo, katero zboruje danes enoinštiridesetkrat, je imelo v minolem letu 115 redno plačujočih članov. Vlanski občni zbor se ni mogel vršiti, ker je bil nesklepčen in ostalo je v odboru in drugod vse pri starem. Mej tem sta umrla dva člana in sicer Ivan Borštnik, bivši nadučitelj v Šmariji, kateri je bil vseh 40 let odbornik in sicer tako reden, da niti jedne seje ni zamudil, kar je sam večkrat pripovedoval z nekakim ponosom. Vzlasti je bilo to težavno zanj, dokler ni bilo dolenjske železnice. Zapustil ni niti vdove niti sirot, in ker ni bil nikdar tudi najmanjše podpore deležen, bilo je njegovo plačevanje edino društvu v korist. Drugi dolgoletni član pa je bil Anton Ozimek, nadučitelj v Dolenjivasi, ki je umrl 11. septembra 1901, zapustivši vdovo in nedoletno siroto. Obema blag spomin!

Društvu so pristopili gg. Bezeg Anton, Banjaloka, Gale Frančišek, Ljubljana, Šabec Avgust, Idrja, Cvirn Janko, Srednjavas, Šemerl Ivan, Lesce, Lavtižar Frančišek, Šmartno pod Šmarnogoro, Zavrl Valentin, Begunje-Gorenjsko. Izstopil je prostovoljno gosp. Frančišek Papler, nadučitelj v Borovnici. Od podpiranih vdov ni odpadla nobena v minolem letu, pač pa prirasla vdova g. Ozimka. Podporo so nehale dobivati do sedaj 3 sirote, dopolnivi 18. leto po § 11 društvenih pravil. Eni siroti je odbor podaljšal podporo za jedno leto, da dovrši gimnazijske študije, namreč siroti Kogejevi. Podpiranih je bilo torej 19 vdov in 23 sirot s skupnim zneskom 5231 K.

Dohodki:

115 članov je vplačalo = mej temi še dva iz lanskega leta =	1408.— K
Pristopnina petih članov	216.50 "
Vračila štirih društvnikov	157.— "
Obresti od posojil petim članom 54 K in obresti od 22 vrednostih papirjev v skupnem znesku	3853.— "
Vrnena kolekovina 20.98 K	
Ostanek od lanskega leta 212.05 "	
Iz hranilnice vzetega 3750.— "	skupaj . . . 3985.03 "
Vseh dohodkov je bilo torej:	= 9617.53 K.

Troški:

Pokojnina 19 vdovam	3830.— K
Vzgojnina 23 sirotam	1401.— "
Upravna režija	218.79 "
Pristojbina	306.87 "
Posojilo dvema članoma	400.— "
Dostavnina	4.44 "
Na knjigo mest. hranil. št. 29.675 se je naložilo	3300.— "
In letošnji preostanek je znašal	156.43 "
Skupaj	9617.53 K.

Skupnega denarnega prometa je bilo: 19235.06 K.

Imovina:

22 vrednostnih papirjev	90500.— K
Knjižica mestne hranilnice do 1. avgusta 1902 št. 29675	11811.41 "
Učiteljski zaklad do 1. avgusta 1902 št. 9211	7228.65 "
Knjižica slovenske hranilnice do 1. avgusta 1902 št. 694	1163.55 "
Dolžna pisma 9 društvnikov	1577.— "
Ostanek iz letošnjega leta	156.43 "
Elizabetina ustanova, št. 25089 do 1. avg. 1902	277.81 "
Darilo g. c. kr. dež. šol. nadzornika Šumana	50.— "
Skupaj	112.764.85 K.
Vlani pa	112.225.45 "
Je prebitka	539.40 K.

Imenom poročevalcev računov je Maks Josin izjavil, da je račune pregledal in jih našel v najlepšem redu.

Po sprejetju predloga, da naj se z društvniki najstrožje postopa, če isti niso v skrajno kritičnem položaju, prevzame predsedništvo Janko Žirovnik, ker je bil podpredsednik službeno odpoklican.

Ko se ugodno rešita došli prošnji za podporo, preide se k volitvi.

Izvoljeni so bili a) v odbor: Juraj Režek (predsednik), Jožef Cepuder (blagajnik), Jakob Dimnik, Jakob Furlan, Jožef Gregorin, Anton Javoršek, Luka Jelenc, Alojzij Keceelj in Janko Žirovnik; b) preglednikom računov: Frančišek Gale, Maks Josin in Frančišek Marolt.

Književnost in umetnost.

Slovenska Šolska Matica. (Dalje.) Največje znanstvene vrednosti je pa: "O pouku slovenskega jezika." Njega dosedanje smeri in bodoča naloga. Spisal dr. Fr. Ilešič. Vsebina: Kazalo stvari in imen. — Predgovor. Uvod. I. Pisanje in branje. II. Berivo, a) ljudskošolsko, b) srednješolsko. III. Povest književnosti. IV. Slovniki pouk, a) v ljudski šoli, b) v srednji šoli. Smoter in snov slovnikega pouka. V. Slovenščina kot slovansko narečje. § 1. Protestantizem (humanizem). § 2. Prosvetljenost, filozofija, sistem. § 3. Romantika in ilirizem. § 4. "Staroslovenska" doba. § 5. Zgodovinski posnetek. Teze. — Literarne opombe. 1.) Tisk in založništvo naših šolskih knjig. 2.) Slovniki terminologija. 3.) Prva slovenska metodika. 4.) Pregled po stari hrvaški (glagolski) in srbski (cirilski) šolski književnosti. 5.) Manjše opombe. (O metodi pisanja in o lepopisju).

Popravek. V oceni "Računica za obče ljudske šole" naj se čita v 19. vrsti "bile" nam. bili; v 48. vrsti Koliko *hl* strni itd; v 47. vrsti 38 *hl* in ne 38 *hl*; v 51. vrsti "koliko *m* je drevo itd.; v 60. vrsti (1 kr. = 2 h), nam. (1 kr. — 2 h).

Vestnik.

Nekaj o ljubljanskem ljudskem šolstvu. Zadnji čas se je bavila javnost z ljubljanskim ljudskim šolstvom. Povdarjalo se je marsikaj, kar ne odgovarja istinitosti ljubljanskih šolskih razmer. Res je sicer, da sta se opustili dve paralelki, a storilo se je to edino le iz ekonomičnih ozirov, ker mesto ljubljansko vendar ni primorano, da bi sprejemalo v svoje šole tudi okoliške otroke. Letos se je mnogim okoliškim otrokom odklonil vsprejem v ljubljanske šole. Vsled tega se je število otrok na mestnih šolah zdatno zmanjšalo. Kakor čujemo, se pa prihodnje leto sploh noben okoliški otrok ne bo smel vsprejeti v mestne šole. Le ta energični nastop mestne občine proti okoliškim otrokom bo prisilil okoliške občine, da si zidajo, oziroma razširijo svoje šole. V Šiški n. pr. bi morala biti že davno petrazredna deška in petrazredna deklška

šola. Tako je potrebna za Vič že davno štirirazredna šola in tudi občina Moste ima dovolj otrok za štirirazrednico. Če torej vsi bivši suplentje letos niso dobili službe v Ljubljani, so temu krivi le zgoraj omenjeni razlogi, nikakor pa ne nenačelnost merodajnih krogov. Če je mestni šolski svet namestil na I. mestni deški šoli dve suplentinji, je storil to gotovo iz preiščljenega vzroka. Ena suplenta na tej šoli traja samo do 1. januarja 1903, torej le tri mesece; druga pa do konca prvega polletja, torej samo pet mesecev. Da se za ta kratek čas ne dobi učitelja, je skoraj naravno, ker bi vsakdo skušal, da dobi čim prej službo kjerkoli za celo leto. Za mestno dekliško osemrazrednico pa zopet ni bilo mogoče dobiti za paralelki v 7. in 8. razredu sposobne suplentinje, zato so morali merodajni krogi seči po učiteljih, ki so usposobljeni za poučevanje na meščanskih šolah. Na mestu teh dveh učiteljev sta se namestila potem dva bivša suplenta, sicer bi bila še ta dva ostala brez službe. Omeniti pa moramo pri tej priliki, da nismo preveč vneti za suplente, ker to vedno menjavanje učiteljev je šoli prav gotovo v škodo. Prihodnje leto, ko bo urejeno vprašanje glede okoliških otrok, se bo tudi na to stran obrnilo na bolje. Število otrok se bo skrčilo in začasno dovoljene paralelke bodo prenehale.

Pomanjkanje učiteljev postaja na Kranjskem vedno občutnejše. Zaradi tega niso gđe. učiteljice po nekod le na enorazrednicah šolske voditeljice, nego tudi tuintam na mešanih večrazrednicah. Tako je n. pr. na štirirazrednici v Mokronogu, na trirazrednici v Škocjani pri Mokronogu in na dvorazrednici na Mirni poverjeno začasno šolsko vodstvo učiteljicam.

Občni zbor „Narodne šole“ je bil dne 11. septembra. Društvo ima premoženja 4409 K 67 h. V odbor so bili izvoljeni gg. Razinger Anton, predsednik; Dimnik Jakob, podpredsednik; Cepuder Josip, tajnik; Keceelj Alojzij, blagajnik; Furlan Jakob, Krulec Ivan, Likar Janko, Režek Juraj in Trošt Franc.

Izpitni učne usposobljenosti pred ljubljansko izpraševalno komisijo za ljudske in meščanske šole se začne v petek, dne 7. novembra t. l. Prošnje je vlagati potem predpostavljenega okrajnega šolskega oblastva najkasneje do 1. novembra. Odgovora na prošnjo ne dobi nihče, ampak naj vsakdo pride v petek, dne 7. novembra v določene prostore tukajšnjega učiteljskega.

Izjava. Na prošnjo g. V. Strmška izjavljamo, da g. nadučitelj Vekoslav Strmšek ni v nikakšni zvezi z notico o nadzorniku g. J. Supaneku, ki je bila priobčena v 27. šte. Učit. Tovarša. — Omenjeno notico smo objavili le, ker nam je došla od merodajne strani, dasi nismo prijatelji osebnosti; zato prosimo p. i. gg. sotrudnike, da se osebnih napadov kolikor le mogoče ogibljejo, ker navadno stvari sami več škodujejo kakor koristijo. Pobja naj se vedno le stvar.

Smrt Emila Zole. — Največji in najplodovitejši francoski pisatelj, Emil Zola, je torej mrtev. Ves Pariz, vsa Francija, ves svet žaluje po njem. Zola se je bil pripeljal v ponedeljek s svojo soprogo iz Medana blizu Pariza, kjer ima svoje posestvo, domov v Pariz. Ker je bilo stanovanje v Parizu precej vlažno in hladno ter je bil Zola jako občutljiv proti mrazu, je dal v kaminu nekoliko zakuriti. Zakonska dvojica je legla zvečer zgodaj spat, ker je imel Zola navado, da je zjutraj zgodaj vstal ter delal vsako dopoldne vsaj 4 ure. Posli so bili naslednjega dne jako začudeni, ko ni bilo ob osmih zjutraj čuti še nikakega glasu iz spalnice. Ob devetih so sklenili, da gredo v kljub temu v sobo. In našli so Zolo na tleh ležečega mrtvega. Glava je bila na tleh, noge na postelji. Gospa je ležala na postelji onesveščena in na Zolovi postelji dva njegova psička. Zola se je zastrupil s plinom, ki je uhajal iz pečnih cevi. Kamin je bil namreč pokvarjen. Ko je prišla gospa Zola k zavesti, je pravila, da so povzročili možovo smrt in njeno nezavestnost plini. Zbudila se je bila, ko je mož ustajal, da bi odprl okno; a je padel na tla in

se takoj onesvestil. Takoj nato je omedlela tudi ona. Ker so plini težji od zraka, so ostali pri tleh in so zadušili Zolo, dočim je ostala gospa Zola, ki je bila na postelji, torej višje, živa. Psička sta bljuvala in sta se tako osvobodila strupov, vsled česar sta ostala živa. Vse kaže torej, da je bil Zola žrtev strupenih plinov ter da o kakem samomoru nikakor ne more biti govora. Prišlo je mnogo zdravnikov, a k življenju ni mogel nihče več obuditi Zole. Zvečer je bil še jako dobre volje ter je govoril pri večerji v družbi nekaterih prijateljev o potovanju v Italijo, ki ga je nameraval nastopiti prihodnji teden. Smrt francoskega velikana je razburila in užalostila izomikane kroge vseh kulturnih narodov, klerikalci vsega sveta pa so se iznebili enega svojih najnevarnejših sovražnikov. Zola je bil brez otrok, a je adoptiral dva tuja otroka, deklico 14 let in dečka 10 let.

Listnica uredništva.

G. J. L. na T.: Poglejte listnico uredništva v 26. šte.

Listnica upravnštva.

Bližamo se koncu leta; zato opozarjamo dolžnike, da čim preje store svojo dolžnost ter poravnajo naročnino.

Izšel je v zalogi R. Šeber-ja v Postojni

Ročni zapisnik

z imenikom ljudskih šol in učiteljskega osebja na Kranjskem, Južno-Štajerskem in Primorskem

in z osebnim staležem kranjskega ljudsko-šolskega učiteljstva

za šolsko leto 1902/03. IX. letnik.

Sestavil Štefan Primožič.

Cena: Za 75 učencev kron 1.40, za 100 učencev kron 1.50, za 125 učencev kron 1.60, za 150 učencev kron 1.70. Naročnikom šolskih tiskovin 40 vin. ceneje.

Ob enem priporoča gorenja trvdka slavnim šolskim vodstvom svojo

zalogo uradnih šolskih tiskovin,

raznih poštnih in drugih tiskovin, katere se rabijo v šoli kot učilo.

Ivan Bonač

Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 5 in 6

priporoča slavnemu učiteljstvu svojo

veliko zalogo izbornega papirja, pisalnih in risalnih šol. potrebščin, zvezkov in zapisnikov.

Priznana izborni svinčniki družbe sv. Cirila in Metoda Hardmuthovega fabrikata vedno v zalogi. Ceniki na zahtevo gratis in franco.

Solidna vezava knjig za šolske knjižnice itd. po nizki ceni v lastni knjižgoveznici.

Začetkom decembra izide v moji zalogi krasen slov. skladni koledar v moderni obliki. Cena bo niska. Komad 70 vin., po pošti 80 vin.

„Učiteljski Tovarš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovarša“ v Ljubljani. Naročnino pa prejema g. Frančišek Crnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljave naj se pošiljajo franco. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 18 K, 1/2 strani 10 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Radivoj Koréne. — Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.